



Alle børn skal kunne udleve deres drømme

- en introduktion til Børne- og Ungdomsforvaltningen i København

Indhold



1. 10 % af Danmarks fremtid	3
2. BUF's organisation og ledelse	4
3. Dagtilbud (0-5 år)	7
4. Fritidstilbud til børn og unge (6-18 år)	10
5. Almen undervisning	12
6. Plads til forskellighed – tilbud til børn og unge med særlige behov	16
7. Inddragelse og dialog om kvalitet	19
8. Budget og økonomisk styring	22

1.10 % af Danmarks fremtid



Børne- og Ungdomsudvalget (BUU) har fra Borgerrepræsentationen fået delegeret ansvaret for dannelsen og uddannelsen af kommunens børn og unge – fra de som babyer møder sundhedsplejen, til de begynder på en ungdomsuddannelse. Det politiske ansvar udmøntes gennem Børne- og Ungdomsforvaltningen.

I den seneste udvalgsperiode har strategien "Vores Børn – Fælles Ansvar" stillet skarpt på en række forandringer, som skal understøtte, at hovedstaden i endnu højere grad lykkes med at danne og uddanne byens børn og unge. På småbørnsområdet er betydningen af dagtilbuddenes kvalitet, ikke mindst i barnets første 1.000 dage, central, og på skole- og klubområdet er der fokuseret på faglighed, trivsel og inkluderende fællesskaber.

Høj faglighed og god trivsel er en forudsætning for, at børn kan udvikle sig til innovative, dannede, demokratiske mennesker og udleve deres drømme. Børn og unge har i dag en helt anden oplevelse af livet end tidligere generationer, og de skal adresseres på nye måder. Der er mange elever, der opnår et højt fagligt niveau, men der er også en del, som ikke opnår de faglige kompetencer, der skal til for at gennemføre en ungdomsuddannelse. Der er derfor brug for at få løftet de svageste elever gennem ekstra indsats, hvis alle skal have de samme chancer i livet. Samtidig skal skolen tilbyde et inkluderende læringsmiljø, som gør det

muligt for flere børn at blive i de almene skoler. Det gør plads til forskellighed og chancelighed til helt centrale temaer for Børne- og Ungdomsforvaltningens arbejde.

Et trygt og udviklende børneliv handler selvfølgelig om det pædagogiske arbejde med børnene og samarbejdet med deres forældre, men det handler også om at skabe plads til flere og flere børn og unge i en by, der vokser. Hvert år flytter der børn til byen, og for tiden oplever byen vækst i nybyggerområderne og en fortætning i de øvrige dele af byen.

Og så er der altid et blik på pengene. At have ansvar for børne- og ungeområdet i København handler også om at forvalte en stor del af de offentlige ressourcer ansvarligt, og at have blik for det løbende behov for at effektivisere. Det skyldes blandt andet, at kommunen er underlagt et serviceloft og et anlægsloft, som hvert år lægges fast i en aftale mellem regeringen og Kommunernes Landsforening (KL). Aftalen sætter en grænse for, hvor mange penge, kommunen kan bruge på velfærd.

I det følgende findes en række faktaark, der giver et overblik over, hvad det er for tilbud Børne- og Ungdomsforvaltningen består af, og hvilke opgaver forvaltningen løser.

2. BUF's organisation og ledelse



Børne- og Ungdomsforvaltningen driver og udvikler dagtilbud, skoler, fritids-, special- og sundhedstilbud. Sammen med forældrene skaber vi rammerne for, at alle københavnske børn og unge trives, dannes og uddannes i meningsfulde fællesskaber, der giver dem de bedste muligheder videre i livet.

Børne- og Ungdomsforvaltningen har pt. 73 skoler (heraf 11 specialskoler), ca. 350 daginstitutioner, en række klubber, tandklinikker, ungdomsskole, uddannelsesvejledning, sundhedspleje, PPR, gårdmænd, et enkelt rederi med meget mere. Samlet er det omkring 18.500 fuldtidsstillinger fordelt på lige over 20.000 ansatte.

Den klassiske forvaltningsdel af BUF består af en direktion, fem områder og tre centre (Fagligt Center, Administrativt Ressourcecenter og Center for Politik & HR). Områdechefer og centerchefer udgør sammen med direktionen chefgruppen i BUF. Der er 1. januar 2022 tre direktører og 14 chefer.

Dagtilbud

Københavns Kommune har plads til børn i godt 200 kommunale og små 150 selvejende dagtilbud. Dagtilbudsområdet er organi-

seret i klynger af institutioner eller netværk af institutioner. Hver klynge er en organisation med en forældrebestyrelse og fælles økonomi. Alle klynger har en klyngeleder og pædagogiske ledere på de enkelte institutioner. Tilsammen udgør klyngeleder og pædagogiske ledere i klyngen klyngeledelsen. En klynge består af mellem tre og otte institutioner, der hver har et eget forældreråd. Lederne af de kommunale klynger referer til områdechefen.

De selvejende institutioner er organiseret i netværk eller klynger. For de selvejende klynger, hvoraf der er syv i København, er organiseringen den samme som just beskrevet, men ledelsen referer til egen bestyrelse, og ikke områdechefen. De 22 selvejende netværk er løsere samarbejder mellem institutioner, der har hver deres bestyrelse. For alle selvejende enheder gælder, at deres arbejdsgiver er deres bestyrelse, og det er bestyrelsen, der har indgået en driftsoverenskomst med kommunen.

Udover de selvejende og kommunale institutioner er der omkring 40 private daginstitutioner i Københavns Kommune. Københavns Kommune giver et lovbestemt økonomisk tilskud pr. barn til de private institutioner og fører pædagogisk tilsyn, men anviser ikke børn og har ingen ledelsesret.

Skoler

Skolerne i byen er organiseret med hver sit skoledistrikt. Alle skoler har en skoleleder og en souschef. Den øvrige skoleledelse med eventuelle afdelingsledere afhænger bl.a. af skolens størrelse og varierer fra skole til skole. Skolelederen refererer til områdechefen. Skolerne i København er meget forskellige. Nogle er mindre skoler med to klasserækker fra 0. til 9. Andre er noget større skoler med helt op til syv klasserækker, andre skoler igen er skoler fra 0. til 6. klasse, hvorefter børn så går på en overbygningsskole. Og så er der noget indimellem.

GOD LEDELSE I BUF

BUF har de seneste år sat et stærkt fokus på at udvikle god ledelse i forvaltningen gennem ambitiøse ledelsesuddannelser for skole- og dagtilbudsledelser. Uddannelserne går helt tæt på ledelsernes praksis og inddrager samtidig forskningsbaseret viden om kvalitet i læringsmiljøer på skoler og i dagtilbud. For begge uddannelser gælder, at lederne uddannes til at forbedre den kvalitet, som børnene møder, gennem faglig ledelse af medarbejdernes praksis. Uddannelserne tager afsæt i, at lederne skal opnå systematisk indsigt i skolens eller dagtilbuddets kvalitet. De skal uddannes i at træffe velgrundede valg om de indsatser, der vil forbedre kvalitet. Og de skal træne ledelse af forbedringsindsatser, som udvikler medarbejderne, inddrager forældre og børn og forbedrer praksis og kvalitet for børnene. Ledelserne deltager i uddannelserne som ledelsesteams, så teamets faglige samspil og samarbejde understøttes gennem uddannelsen.

Områderne

Byen er inddelt i fem geografiske områder. Hvert område har en områdechef, der refererer til direktionen. Ud over områdechefen har hvert område en faglig chef og tre teamledere. Områdechefen har ledelsesansvaret for klynger og skoler i området.

Den faglige chef refererer til områdechefen og leder sammen med de tre teamledere en række faggrupper (psykologer/PPR, sundhedsplejersker, støttepædagoger, tale-hørekonsulenter, sprogvejledere og konsulenter), der yder support til områdets børn, forældre, skoler og institutioner.

Områdernes hovedfunktioner er således:

- Ledelse af ledere i skoler og institutioner.
- Ansvar for en systematisk og faglig dialog i ledelsesstrengen og på tværs af organisationen.
- Tværfaglig støtte og support til skoler og institutioner.
- Tilsyn med områdets institutioner, KKFO'er og klubber.

Sundhedsplejen er en del af den tværfaglige support i områderne, og har kontakt til stort set alle nybagte småbørnsfamilier, og er derfor mange familiers første kontakt med kommunen. Deres opgave består primært af barselsbesøg og tidlig forebyggende indsats, men de tager sig også af sundhedsarbejde med børn gennem deres skoletid.

Den pædagogisk psykologiske rådgivning (PPR) i områdernes tværfaglige support varetages af psykologer og tale-hørekonsul-

lenter. Indsatsen er i vid udstrækning tilrettelagt i samspil med skolerne og institutionerne.

Nogle områder har desuden særlige ansvarsområder på tværs af byen. Fx har området Valby-Vesterbro-Kgs. Enghave ansvaret for Billedskolen, Teaterbutikken og Musikskolen der ligger på Vesterbro, mens Indre By-Østerbro har ansvar for Børnecenter København (BCK), der er en samling af de mest specialiserede tilbud til børn og unge med svære funktionsnedsættelser.

Den centrale administration

Forvaltningens centrale administration (i daglig tale: Hans Nansens Gård eller HNG) består af tre centre.

Center for Politik og HR (CPH) har ansvar for at betjene Børne- og Ungdomsudvalget, borgmesteren og direktionen. Centeret varetager også personale- og HR-opgaver som fx understøttelse af MED-organisationen, rekrutteringsindsatser, fysisk og psykisk arbejdsmiljø og forhandling af aftaler om løn- og arbejdstid mm.

Administrativt Ressourcecenter (ARC) har ansvar for, at skoler og institutioner modtager administrativ support af høj kvalitet. Centeret varetager opgaver på tværs af økonomi, jura, fysik, kapacitet, ledelsesinformation og digitalisering. Som en del af ARC finder man også:

- *Pladsanvisningen*, som vejleder forældre ift. valg af institution, og varetager ind- og udmeldelser af børn i samarbejde med institutionerne.
- *Forældrebetalingen*, som arbejder med betaling for børns ophold i dag-, fritids- og klubtilbud. De varetager kontakten til forældre, der henvender sig med spørgsmål omkring betalingen, og behandler fx ansøgninger om økonomisk fripladstilskud.
- *Privat Pasning*, der varetager den administrative del af de private pasningsordninger, og har opgaver i form af udbetaling af tilskud til forældre og til private institutioner, ligesom de vejleder forældre.
- *Dagplejen*, som varetager driften og udviklingen af kommunens dagplejer og fører pædagogisk tilsyn med dem.
- *Samt byens gårdmænd*, der servicerer vuggestuer, børnehaver, fritidscentre og skoler ift. drifts-, pleje-, og renholdelsesopgaver på bygninger og udearealer.

Fagligt Center (FAC) har ansvar for, at skoler og institutioner modtager faglig support af høj kvalitet. Centeret varetager support-, drifts- og udviklingsopgaver i tæt samarbejde med områder, skoler, institutioner. Organiseret i FAC finder man en række bydækkende enheder, der er tilbud, som skoler, institutioner og børn i København kan benytte sig af, uanset hvor de bor i byen. De bydækkende tilbud er:

- *Bæredygtig udvikling* der formidler viden om natur, miljø, klima, sundhed, science og byudvikling til byens børn og unge.
- *Center for specialundervisning for voksne (CSV)* der tilbyder Særligt Tilrettelagt Ungdomsuddannelse (STU) for 18-25-årige, som ikke er i stand til at gennemføre en ungdomsuddannelse på almindelige vilkår. Ligeledes har CSV ansvar for specielt tilrettelagt undervisning til borgere, som har en funktionsnedsættelse, udredning og afprøvning af kommunikationshjælpe-midler og varetager konsultativ bistand til blinde og svagsynede småbørn og skolebørn, som bor i Københavns Kommune.

- *EAT og madskoler* der er København Kommunes skolemadsordninger. Der er i dag 44 skoler med EAT-skolemadsordningen, hvor maden produceres centralt og anrettes på skolen og 12 madskoler med eget produktionskøkken, hvor eleverne er med til at lave maden på skolen.
- *Skoletjenesten* der er en national institution med sekretariat i Københavns Kommune. I samarbejde med en lang række kulturinstitutioner og uddannelsessteder udvikler, tilrettelægger og gennemfører Skoletjenesten undervisning for dagtilbud, grundskoler og ungdomsuddannelser rundt om i landet.
- *Tandplejen* der tilbyder tandpleje til børn og unge i alderen 0-17 år. Tandplejen består af 32 klinikker fordelt på skoler rundt om i kommunen. Derudover er der fem tandreguleringsklinikker, tre mobile klinikker og en specialtandklinik. Mere end 100.000 børn og unge er tilknyttet Børne- og Ungdomstandplejen.
- *Uddannelsescenter i Utterslev (UiU)* der, ligesom CSV (se ovenfor), er en Særligt Tilrettelagt Ungdomsuddannelse (STU). Målgruppen er unge mellem 16-25 år med diagnoser, fx inden for autismespektret eller multiple funktionsnedsættelser eller som har generelle indlæringsvanskeligheder.
- *Ungdommens Uddannelsesvejledning (UU København)* der vejleder unge i København, fra de går i 7. klasse til de får en ungdomsuddannelse eller fylder 25 år. Der er godt 130 medarbejdere i UU København, der arbejder for at sikre, at alle københavnske unge efter grundskolen vælger, begynder på og gennemfører en ungdomsuddannelse.
- *Københavns Kommunes Ungdomsskole (KKU)* der er inddelt i tre hovedområder: fritidsundervisning, heltidsundervisning og 10. klasse for de elever der vælger det. Ungdomsskolens fritidsundervisning er målrettet alle elever fra alle dele af byen, mens heltidsundervisningen henvender sig til unge i forskellige aldre med særlige behov for at kunne færdiggøre deres uddannelse. Hvert år er der ca. 6.000 elever, som deltager i fritidsundervisningen, tager 10. klasse eller deltager i nogle af de andre forløb, som KKU tilbyder.

Samarbejdet mellem ledelse og medarbejdere

Samarbejdet mellem medarbejdere og ledelse er beskrevet i en MED-aftale. MED-arbejdet er organiseret i to niveauer: et HovedMED og et LokalMED på hver enkelt enhed. Der er et LokalMED på alle skoler og klynger, samt de øvrige enheder (fx i dagplejen, Gårdmandskorpset og Skoletjenesten.). HovedMED er det øverste samarbejdsorgan for hele BUF. MED-organisationen skal styrke medarbejdernes muligheder for medindflydelse, medbestemmelse og medansvar, og skal optimere arbejdsmiljøet og sikre udvikling af arbejdsfællesskabet med fokus på kerneopgaven mellem alle ledere og medarbejdere i alle enheder i BUF.

3. Dagtilbud (0-5 år)



Alle kommuner skal tilbyde pasning af børn fra de fylder seks måneder inden for kommunegrænsen. Københavns Kommune tilbyder pasning inden for fire km fra bopælen. Fra barnet er mellem 6 måneder og op til i gennemsnit 2 år og 10 måneder tilbyder vi enten en plads i dagplejen eller en vuggestue, og fra barnet er omkring 2 år og 10 måneder en plads i en børnehave. Hovedparten af børn starter i skole det år, de fylder seks.

Det pædagogiske sigte og indhold

Daginstitutionerne reguleres i dagtilbudsloven, hvor det overordnede formål er, at institutionerne skal bidrage til at fremme børns og unges trivsel, udvikling og læring. Substansen i arbejdet med trivsel, udvikling og læring kan i småbørnehøjde sammenfattes gennem arbejdet med pædagogiske læreplaner. Alle dagtilbud skal jf. dagtilbudsloven udarbejde en skriftlig pædagogisk læreplan for hele deres børnegruppe. Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag, seks læreplanstemaer og mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns trivsel, læring, udvikling og dannelse.

De seks temaer som planen skal nå rundt om, er:

- Alsidig, personlig udvikling.
- Social udvikling.
- Kommunikation og sprog.
- Krop, sanser og bevægelse.
- Natur, udeliv og science.
- Kultur, æstetik og fællesskab.

Den pædagogiske læreplan er et redskab for det pædagogiske personale. Redskabet bruger de til at planlægge, arbejde med og følge op på det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet. Hvordan der konkret arbejdes med læreplanstemaerne tilrettelægges af den enkelte institution.

Tilsyn med kvalitet i dagtilbud

Det er Københavns Kommunes pligt at føre tilsyn med alle kommunens dagtilbud. Tilsynet er forankret i de fem områder i BUF. I Københavns Kommune gennemføres det pædagogiske tilsyn både løbende via de pædagogiske konsulenter's samarbejde med dagtilbuddene og i form af ét årligt formelt tilsynsbesøg. Tilsynet består af observation af det daglige arbejde med børne-

ne eller de unge, og et dialogmøde med ledelser og repræsentanter for medarbejdere og forældre.

Tilsynet afsluttes med en tilsynsrapport, som skrives af den pædagogiske konsulent. Den færdige rapport skal drøftes i forældreråd/forældrebestyrelse og ligge på institutionens hjemmeside. BUU får en gang om året en status på tilsynet.

For at sikre et ensartet niveau i kommunens tilsyn, og for at sikre et uafhængigt blik på det områdebaserede tilsyns praksis, er der i Fagligt Center etableret en bydækkende tilsynsenhed, der deltagere ved 10 procent af områdernes tilsynsbesøg.

Hvert andet år udarbejder forvaltningen en bydækkende kvalitetsrapport for hele dagtilbudsområdet. Rapporten giver forældre, politikere, institutioner og andre interesserede indblik i data om kvalitet i det pædagogiske arbejde. De år, hvor der ikke udarbejdes en kvalitetsrapport, afholdes der en faglighedsdrøftelse i Børne- og Ungdomsudvalget.

MERE PÆDAGOGISK LEDELSE

Klyngerne har siden deres oprettelse vokset sig større i takt med byudviklingen og enkelte er blevet meget store. Der er derfor i budget 2022 afsat samlet 35 mio. kr. årligt til at udjævne klyngernes størrelse og øge ledelseskapaleten tæt på børnene i både selvejende og kommunale institutioner. Med de forøgede ressourcer vil der komme mere ledelse tæt på den daglige drift af dagtilbud med henblik på at styrke den faglige kvalitet i arbejdet med børn, medarbejdere og forældre. Børne- og Ungdomsudvalget har besluttet nogle principper for fremadrettet organisering af ledelse af de kommunale dagtilbud 0-5 år. Det er:

- at klynger som udgangspunkt ikke skal være større end 750 børn.
- at institutioner, der er fordelt over flere adresser, med afstand på mere end 200 meter og mere end 10 medarbejdere på adressen, bør have en lokal pædagogisk leder på adressen.
- at store institutioner med mere end 35 medarbejdere bør have flere pædagogiske ledere til at sikre tæt faglig ledelse og dialog med forældre.

Dagpleje og andre typer tilbud

Forældre i København kan også vælge en af kommunens andre muligheder for pasning.

Den kommunale dagpleje er et tilbud, hvor børnene bliver passet i hjemligt miljø af en eller flere dagplejere. Kommunen anvender pladser i de enkelte dagplejere. Der kan i den enkelte dagpleje modtages op til fem børn.

Flerbørnsdagplejen er kendetegnet ved, at tre dagplejere arbejder sammen i et team med pasning af otte børn i "hjemlige" lokaler, som Københavns Kommune har stillet til rådighed.

Forældre, der bor i Københavns Kommune, kan få tilskud til at købe pasning hos en selvstændig privat passer. Det kan enten være hos en enkeltperson eller i en privat storordning.

Økonomi

Det samlede budget til almene dag-, fritids- og klubtilbud udgør 5,1 mia. kr. i 2022 (ex. forældrebetaling).

Klynger og selvejende institutioner får udmeldt én samlet bevilling, som den enkelte klyngeleder/institutionsleder har ansvar for. Klyngelederen har dermed ansvar for at fordele den udmeldte bevilling til de forskellige enheder i klyngen.

Bevillingen er overordnet opdelt i en institutions- og børnetalsafhængig bevilling. Institutionsbevillingen består af de faste bevillinger (fx husleje, rengøring, vedligehold mv.), mens den børnetalsafhængige bevilling er fleksibel og afhænger af, hvor mange børn der er indskrevet. Derudover får institutioner med udsatte børn fra det 0. til det 13. år en ekstrabevilling – de såkaldte sociale normeringer.

MINIMUMSNORMERINGER I KBH FRA 2022

Med Københavns Kommune budget for 2021 blev der afsat 449 mio. kr. til at indføre minimumsnormeringer i byens daginstitutioner fra år 2022 – to år før regeringen har lagt op til.

- Minimumsnormeringer betyder, at der på kommuneniveau og målt som et årligt gennemsnit skal være en pædagogisk medarbejder pr. tre børn i vuggestuer og en pædagogisk medarbejder pr. seks børn i børnehaver.
- Midlerne fordeles efter det forventede børnetal.
- Midlerne fordeles til kommunale og selvejende daginstitutioner samt privatinstitutioner.
- Midlerne er beregnet ud fra, at der ansættes 2/3 pædagoger og 1/3 pædagogmedhjælper, men det er op til ledelsen at vurdere, hvem der skal ansættes.

REKRUTTERING OG FASTHOLDELSE

Rekrutteringsudfordringerne på pædagogområdet er stigende. Og udfordringen vokser sig endnu større de kommende år. Der er over længere tid blevet uddannet for få pædagoger, og de forlader faget for hurtigt. Manglen på pædagoger er en national udfordring, men den er størst i hovedstadsområdet. På landsplan faldt antallet af nyuddannede pædagoger fra 2016 til 2020 med 10 procent svarende til et fald på lidt over 400 nyuddannede. Der vil i flg. Ifølge DAMVAD Analytics' fremskrivning mangle 13.700 pædagoger i 2030 sammenlignet med i dag, heraf 3.300 pædagoger i Region Hovedstaden.

Der er allerede sat en del initiativer i gang for at imødekomme udfordringen. Bl.a. er der fokus på at efteruddanne pædagogmedhjælperne, fokus på at merituddanne til pædagogfaget, fokus på at få flere pædagoger på fuldtid eller op i tid og fokus på fastholdelsestiltag.

I budget 2022 er der afsat 36 mio. årligt i fire år til at styrke rekrutterings- og fastholdelsesarbejdet for pædagoger.

Nøgletal

I tabel 1 herunder fremgår det totale antal børn i de enkelte typer af tilbud samt en oversigt over enhedspriserne. Enhedsprisen angiver, hvad kommunens service koster pr. barn.

Tabel 1: Enhedspriser og aktivitet, budget 2022 (2022 p/l)

Budget 2022	Enhedspris (kr.)	Antal børn	Forældrebetaling pr. måned (kr.)
Vuggestue	150.244	14.325	3.588 (u. frokost)
Børnehave	88.636	17.942	2.036 (u. frokost)
Dagpleje	143.043	791	3.447

KAPACITET I DAGTILBUD

Antallet af børn og unge i København forventes at stige med 23 % de næste 20 år. Derfor er det nødvendigt, at vi bygger flere institutioner. I de seneste par år har Børne- og Ungdomsforvaltningen i samarbejde med Økonomiforvaltningen (ØKF) arbejdet systematisk med at reservere de nødvendige arealer i kommunen til udbygningen. De såkaldte arealplaner anviser konkrete løsninger på BUF's fremtidige behov. Grundlaget for vurderingen er ØKF's årlige befolkningsprognose kombineret med pasningsbehov i de enkelte dele af byen. Når placeringen til kommende kapacitet er fundet, ansøges der om anlægsmidler til først en planlægningsbevilling og senere en anlægsbevilling i budgetforhandlinger, hvorefter realiseringen af byggeriet går i gang. Fra der første gang bevilges midler til byggeri af en daginstitution tager det typiske fire år, før institutionen kan tages i brug.

4. Fritidstilbud til børn og unge (6-18 år)



Københavns Kommune tilbyder alle børn fra 0.-3. klasse en plads på skolens fritidsordning (KKFO). Børn mellem 10 og 18 år tilbydes plads i et fritidscenter.

På fritidsområdet skelner vi i Københavns Kommune mellem to typer af tilbud:

- KKFO'er (Københavns Kommunes Fritidsordning) der er for børn fra 0.-3. klasse.
- Fritidscentre for børn og unge i alderen 10-18 år, herunder fritidsklubber (for 10-11-årige), juniorklubber (for 12-13-årige) og ungdomsklubber (for 14-18-årige).

KKFO'er for børn fra 0. til 3. klasse

Alle byens skoler har en KKFO, som er en integreret del af skolen, beliggende på - eller ved skolen med skolens leder som overordnet leder og KKFO-lederen som en del af skolens ledelse. Forældrerådet for KKFO'en har rådgivende kompetence, og skolebestyrelsen er fælles bestyrelse for KKFO og skole. Alle børn der går i 0. til 3. klasse er garanteret en plads i fritidsordningen på den folkeskole, hvor de går.

DEN FRITIDSPÆDAGOGISKE RAMMEAFTALE I KØBENHAVNS KOMMUNE

I 2020 blev alle fritidshjem i Københavns Kommune omdannet til KKFO'er. En KKFO reguleres under folkeskoleloven, mens fritidshjem blev reguleret under dagtilbudsloven. Grunden til skiftet fra fritidshjem til KKFO var muligheden for at hæve forældrebetalingen og dermed undgå servicereduktioner. Der er nemlig et procentuelt loft over forældrebetaling for tilbud efter dagtilbudsloven, mens forældrebetaling for et tilsvarende tilbud drevet efter folkeskoleloven ikke er reguleret på samme vis.

For at sikre videreførelse af fritidspædagogikken i KKFO'erne, vedtog man i Københavns Kommune en fritidspædagogisk rammeaftale, som indeholder principper for det fritidspædagogiske arbejde. KKFO'erne skal i henhold til aftalen bl.a.:

- Tilbyde børn et fysisk, psykisk og æstetisk børnemiljø, som fremmer deres trivsel, sundhed, udvikling og læring.
- Sikre at alle børn er en del af et stærkt og forpligtende børnefællesskab, hvor børnenes mulighed for selvbestemmelse kan udfolde sig.

- Give børn mulighed for at indgå i tætte og gode relationer til professionelle voksne.
- Tage udgangspunkt i det brede læringssyn, hvor læring drejer sig om tilegnelse af viden, dannelse og færdigheder samt udvikling af sociale kompetencer, leg og livsduelighed.

Fritidscentre for 10-18-årige

Københavns Kommune tilbyder børn i 4.-5. klasse (10-11 år) plads i fritidsklubber og børn i 6.-7. klasse (12-13 år) plads i juniorklubber. Unge på 14-18 år har mulighed for at gå i ungdomsklub. Fritids-, junior- og ungdomsklubber er samlet i fritidscentre, der er et tilbud til børn og unge efter skoletid, hvor de mødes med positive forventninger og støttes og vejledes i overgangen fra barn til ung til voksen. Modsat KKFO'erne for 0.-3. klasse holder fritidscentrene ikke øje med, om børnene er til stede.

Københavns Kommune har vedtaget, at der er pladsgaranti i fritidsklubber (for 10-11-årige børn). Der er ikke en garanti for en juniorklubplads. Dog aftales der årligt rammer sammen med fritidsklubberne, som med de nuværende søgemønstre gør, at alle, der pt. ønsker en juniorklubplads, også i dag får en tilbudt. Ungdomsklubberne (14-18 år) kræver ikke medlemskab, og det er gratis for de unge at benytte tilbuddene over hele byen.

De seneste år har der været fokus på at få etableret attraktive ungdomsmiljøer. Der har været gennemført en større inddragelsesproces for at finde ud af, hvad der ifølge de unge og deres betydende voksne skulle ske, og det har ledt til planer om at etablere stærke ungefællesskaber, der, efter input fra unge københavnere, skulle skabe rum på de unges præmisser, og ikke blot som en overbygning på byens fritidsklubber og juniorklubber. Børne- og Ungdomsudvalget har ansvar for det videre arbejde med at realisere visionen for stærke ungefællesskaber.

BRUGEN AF FRITIDSTILBUD

Ca. 95 procent af de københavnske børn der går fra 0. til 3. klasse i folkeskole i København, går i KKFO. Ca. 75 procent af de 10-11-årige københavnske børn går i en fritidsklub. For de 12-13-årige er det ca. 45 procent, der går i fritidsklub. Hvad angår de 14-17 år er det ca. 20 procent, der gør brug af fritidstilbuddene - her er de unge dog ikke indmeldt, så tallet er baseret på et fremmøde-estimat udført af fritidscentrene.

DEN KRIMINALPRÆVENTIVE INDSATS SSP

SSP København er et samarbejde mellem Socialforvaltningen, Børne- og Ungdomsforvaltningen, Kultur- og Fritidsforvaltningen, Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen, Kriminalforsorgen samt Københavns Politi. Formålet med samarbejdet er at forebygge kriminalitet blandt børn og unge og nedbringe antallet af unge, der begår alvorlig kriminalitet.

I SSP København er både skoler, ungdomsskolen, fritidscentre/klubber, opsøgende teams, UU-vejledningen og Den Tværfaglige Supportfunktion i områderne repræsenteret i lokaludvalg, koordinationsgrupper og ledergrupper.

NY VISION FOR UNGDOMSKLUBOMRÅDET

Børne- og Ungdomsudvalget godkendte d. 9. juni 2021 en vision og en række konkrete initiativer til udvikling af ungdomsklubområdet. Visionen fastlægger, at ungdomsklubberne skal skabe nogle af de stærke fællesskaber, som alle unge har brug for. De skal give et bredt udsnit af unge mulighed for at prøve sig selv af og finde ud af, hvad de interesserer sig for gennem spændende og udviklende aktiviteter og samværformer. De skal give praktiske erfaringer med, hvad det vil sige at have indflydelse både på sit eget liv og i de større beslutninger i en ungdomsklub. Ungdomsklubberne skal kort sagt give de unge et stærkere fundament i deres liv videre frem.

Visionen er, at der om en årrække er etableret Ungehuse, hvor de unge kan samles om aktiviteter og samvær, og at de fysiske rammer er indrettet til de unge og giver mulighed for alsidige aktiviteter. Det vil kræve politisk prioritering og omlægning af de fysiske rammer, hvis denne vision skal realiseres. Der er i 2022 afsat midler til at screene byen for muligheder for at etablere Ungehuse, så man i de kommende budgetter kan vælge at prioritere midler til etablering af nye Ungehuse i eksisterende eller helt nye rammer.

Der blev med budget 2022 afsat i alt ca. 40 mio. kr. over en fire-årig periode til konkrete initiativer: en Åben fritidsportal, udbredelse af unges kendskab til klubberne, kompetenceudvikling til personalet mv, som skal understøtte den første fase af visionen. Vision og initiativer er udarbejdet med bidrag fra bl.a. unge i og udenfor ungdomsklubber, Ungeråd Kbh., ledere, medarbejderrepræsentanter, Københavns Forældreorganisation (KFO), faglige organisationer, en tænketank med forskere og andre videnspersoner.

Nøgletal

I tabel 1 herunder fremgår det totale antal børn og enhedsprisen i tilbuddene. Enhedsprisen angiver, hvad kommunens service koster pr. barn.

Tabel 1: Enhedspriser og aktivitet, budget 2022 (2022 p/l)

Budget 2022	Enhedspris (kr.)	Antal børn	Forældrebetaling pr. måned kr.
Fritidshjem/KKFO 6-9 år	34.987	17.917	1.656 (juli er betalingsfri)
Fritidsklub 10-11 år	22.936	8.416	454 (juli er betalingsfri)
Juniorklub 12-13 år	22.302	4.651	454 (juli er betalingsfri)
Ungdomsklub 14-17 år	28.887	Ca. 4000*	Gratis

* Her er unge ikke indmeldt, så tallet er baseret på et fremmøde-estimat udført af fritidscentrene.

5. Almen undervisning



Københavns Kommune skal sikre, at alle kommunens børn får undervisning. Kommunen driver og har ansvaret for 62 almenne folkeskoler og 11 specialskoler. De mindste skoler har under 400 elever, mens de største har mere end 1.200. Folkeskoleloven beskriver den overordnede dannelsesopgave, og inden for rammerne af loven, nationale aftaler og lokale politiske beslutninger kan skolerne selv prioritere og udvikle forskellige indsatser og forløb for at danne og uddanne deres elever.

Overordnede rammer for folkeskolerne i København

Børne- og Ungdomsudvalget vedtog i 2013 fem pejlemærker for den faglige og oplevede kvalitet i de københavnske folkeskoler. Pejlemærkerne skaber fælles retning for folkeskolerne i København og understøtter de nationale mål for folkeskolen om, 1) at alle elever skal blive så dygtige, som de kan, 2) at styrke tillid og trivsel samt 3) at mindske betydningen af social baggrund.

PEJLEMÆRKER FOR KVALITET I FOLKESKOLEN I KØBENHAVN

- Chancelighed – Betydningen af social og etnisk baggrund skal mindskes.
- Faglighed – Alle elever skal være dygtigere.
- Tillid og attraktivitet – Tilliden til skolerne og respekten for professionel viden og praksis skal højnes, så forældrene i København vælger folkeskolen.
- Trivsel – Alle elever skal have et godt skoleliv, hvor de trives.
- Ungdomsuddannelse – Alle elever skal gennemføre en ungdomsuddannelse.

Faglige resultater

Københavns Kommune har et mål om, at "alle elever skal blive dygtigere". Der har været et stigende karakterniveau i både dansk, matematik og engelsk gennem de senere år. På samme måde er andelen af elever, der får mindst 2 i både dansk og matematik stigende, og flere får således mulighed for at starte på en ungdomsuddannelse. Den stigende tendens ses i hele landet, men København har siden 2019 ligget lidt over det nationale karaktergennemsnit ved folkeskolens afsluttende prøver.

Tabel 1: Karaktergennemsnit i folkeskolens afgangseksamen, 2016/17-2020/21

	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21
København	7,4	7,2	7,4	7,5	7,8
Lands gennemsnit	7,4	7,2	7,3	7,3	7,7

Kilde: Børne- og Undervisningsministeriet – Folke- og specialskoler, almen- og special elever i 9. klasse. Privatister indgår ikke. Folkeskolens afgangseksamen består af 5 lovbundne prøver og 2 udtræksprøver. Grundet den delvise aflysning af prøverne og de særlige omstændigheder for karaktergivning i både 2019/2020 og 2020/2021 pga. af Corona, skal resultaterne tolkes med ekstra forsigtighed.

TRIVSEL I FOLKESKOLEN

Der har de senere år været et øget fokus på arbejdet med elevernes trivsel, senest skærpet yderligere grundet eftervirkninger af Corona.

I København er det bl.a. besluttet, at skolerne skal have mere fokus på faglig feedback til eleverne og mindre fokus på karakterer og at elevinddragelsen øges, blandt andet ved at skolerne i samarbejde med skolebestyrelsen skal inddrage eleverne i arbejdet med resultaterne af den nationale trivselsmåling. Som led i trivselsindsatser skal alle skoler også have en antimobbestrategi, som understøtter arbejdet med en inkluderende skole og som beskriver, hvad skolen skal foretage sig i tilfælde af mobning og hvordan mobning imødegås.

Åben Skole

Ifølge folkeskoleloven skal skoler "åbne sig over for det omgivende samfund og derved fremme den lokale sammenhængskraft".

I København har man på byniveau arbejdet med intentionen i regi af "Åben Skole". Sigtet er at styrke elevernes faglige resultater og personlige og sociale udvikling gennem brug af byens mange muligheder, samt give mere variation i skolens arbejde med elevernes læring. Det er den enkelte skole, som beslutter, hvilke Åben Skole-tilbud man vil benytte sig af.

Åben Skole kunne i 2020 udbyde 1.608 forløb og partnerskaber. Forløbenes varighed varierer fra korte forløb på én time til forløb på op til to uger. Forskellige temaer i Åben Skole er bl.a. "Design og arkitektur", "Digital dannelse", "Idræt og bevægelse", "Kunst, teater og musik", "Natur, klima og bæredygtighed", "Samfund, religion og historie", "Science og teknologi", "Sundhed og mad", "Trivsel og identitet" samt "Uddannelse og job".

LØFT AF FOLKESKOLEN SKAL GIVE EN VARIERET OG INSPIRERENDE UNDERVISNING

Der blev i 2018 afsat i alt 220 mio. kr. til et løft af udskolingen i København i årene 2018-2021. Den indsats blev forlænget i budget 2022 frem til 2025.

2/3 af midlerne går direkte til skolerne, som selv planlægger, hvordan de bedst udvikler elevernes faglige, sociale og personlige kompetencer. Nogle skoler har valgt at bruge midlerne til en fokuseret indsats op imod eksamen og har skabt en udvikling, hvor næsten alle elever består dansk og matematik. Nogle skoler har brugt midlerne til læringsamtaler, hvor individuelt og løbende feedback mellem elev og lærer, hjælper eleverne med deres faglige mål og gør dem klar til ungdomsuddannelse. Midlerne til skolerne kan også bruges på samarbejde med lokalsamfund og erhvervsliv om bl.a. at styrke praksisfagligheden, ligesom skolerne kan vælge at udvikle grønne, tværfaglige forløb og kompetencer i bæredygtighed i den pædagogisk praksis, der kan vise eleverne mulighederne i forhold til grønne erhverv.

1/3 af midlerne bruges til at skabe en række bydækkende indsatser, som skolerne kan benytte sig af i deres arbejde med at skabe en varieret og inspirerende skoledag. Der er fx

- forløb, der understøtter skolerne med karrierelæring og uddannelsesparathed, herunder uddannelsesambassadører og feedbackamtaler mellem lærer og elev.
- forløb med praksisfaglighed og virkelighedsnære udfordringer, der skaber refleksion over uddannelsesvalg, herunder Erhvervsplaymaker, Åben Skole, Samarbejdspløj med foreninger, Værksteder og Makerspace, Talentcamps og Klimaambassadører.
- Gejst, som er et intensivt læringsforløb for ca. 200 elever på tværs af byen, der er i risiko for at ende uden forudsætninger til en ungdomsuddannelse.

Udover de ekstra midler afsat af kommunalbestyrelsen har staten afsat midler til et generelt løft af folkeskolen. De midler udgør i 2022 43 mio. kr. der fordeles mellem folkeskolerne i København.

Elevinddragelse

Det fremgår af folkeskoleloven, at skolens virke skal være præget af åndsfrihed, ligeværd og demokrati, og at fastlæggelse af arbejdsformer, metoder og stofvalg i videst muligt omfang sker i samarbejde mellem det undervisende personale og eleverne. Ligeledes er det fastsat i loven, at eleverne er repræsenteret med mindst to elever i skolebestyrelsen, og at der på alle skoler, hvor eleverne ønsker det, skal være et elevråd.

I København har der i en lang årrække været et fælles elevråd (Københavns Fælles Elevråd), som bidrager til udviklingen på skoleområdet, inddrages i relevante sager og selv tager initiativer og sætter fokus på forhold, som eleverne er optaget af. KFE understøttes af medarbejdere i forvaltningen og har et fast beløb til aktiviteter. På skolerne understøttes elevrådets arbejde af en elevrådskontaktlærer.

Københavns Kommune har også et Ungeråd KBH, der blev dannet i 2017. Ungerådet har siden involveret sig i en række forslag om at udvikle skolen og øge elevernes trivsel. De har bl.a. fået tilslutning fra Børne- og Ungdomsudvalget til indsatser, som skal forbedre seksualundervisningen, sætte mere fokus på klimaudviklingen og øge elevinddragelsen. Indsatser der også er blevet prioriteret ressourcer til i de kommunale budgetter.

FLERE I ERHVERSUDDANNELSE

Som en del af Folketingets aftale "Fra folkeskole til faglært" (2018), blev det besluttet, at alle kommuner hvert år skal fastsætte mål for søgningen til ungdomsuddannelser efter 9. og 10. klasse. Målet i København er, at flere unge skal blive parate til at vælge og gennemføre en erhvervsuddannelse efter folkeskolen. En række indsatser skal bidrage til dette mål ved at understøtte:

- skolens arbejde med karrierelæring og uddannelsesparathed, herunder Uddannelsesambassadører og feedbacksamtaler mellem lærer og elev.
- forløb med praksisfaglighed og virkelighedsnære udfordringer, der skaber refleksion over uddannelsesvalg, herunder Erhvervsplaymaker, Åben Skole, Samarbejdspulje med foreninger, Værksteder og Makerspace, Talentcamps og Klimaambassadører.
- intensive læringsforløb for elever i risiko for at ende uden ungdomsuddannelse.

SÅ MANGE SØGER OG TAGER EN UNGDOMSUDDANNELSE

87,9 % af eleverne, der færdiggjorde 9. klasse i 2020, var i gang med en ungdomsuddannelse efter 15 måneder.

Skoledistrikter og frit skolevalg

Alle børn i København er tilknyttet en distriktsskole i kraft af deres bopæl eller opholdssted. På distriktsskolen har de ret til at blive optaget. Hvis man ønsker at gå på en anden folkeskole, kan man benytte sig af det frie skolevalg. Frit skolevalg betyder, at man altid har mulighed for at søge en plads på en anden skole, og at man vil få den, hvis der er en ledig plads – dog indenfor rammer der er yderligere specificeret af BUU. Fx kan skoler i udbygningsområde lukke for optage for elever udenfor distriktet ved 21 elever i klassen for at sikre plads til børn, der flytter til distriktet i løbet af året uden, at man skal opsplitte klasser af den grund.

Hvert år gennemgår Børne- og Ungdomsforvaltningen skoledistrikterne for at optimere kapacitetsudnyttelsen i en by, der hele tiden vokser. De politisk vedtagne kriterier for at justere skoledistrikterne er:

- Kapacitetsudnyttelse.
- Trafiksikkerhed.
- Socioøkonomi.
- Tosprogsfordeling.
- Mindst mulige indgreb i forhold til de hidtidige distriktsinddelinger.

Tabel 2: Elever i Københavns folkeskoler*, 5. sep. 2021

	Antal
Elever i alt, 0. til 9. klasse (inkl. elever i specialklasser, modtagelsesklasser og flexordninger)	40.342
Elever i almenklasser, 0.til 9. klasse	39.355
To-sprogsprocent 0.til 9. klasse	26,3 %

Kilde: KMD elev. *Bemærk at tabellen ikke indeholder elever i specialskoler. Disse er beskrevet i faktaarket om børn og unge med særlige behov.

Tabel 3: Skolevalg/optag af elever i 0. klasse i Københavns Kommune, 2017 - 2021

	2017	2018	2019	2020	2021
Grunddistriktsskolen	61,9 %	61,6%	60,6%	61,4%	60,5%
Anden skole	15,0%	16,0%	16,4%	15,8%	15,7%
Fri grundskole	23,1%	22,3%	23,0%	22,9%	23,8%

Kilde: Børne- og Ungdomsforvaltning – Folkeskoler, almenelever i 0. klasse.

Opgjort pr. 5. september. Bemærk, at "Anden skole" er en restgruppe, der overvejende indeholder børn, der har valgt en anden folkeskole i kommunen end deres grunddistriktsskole, men også indeholder børn, der er startet i skoler/kommuner, der ikke benytter KMD – herunder også "Frie grundskoler".

PLADS TIL ELEVERNE

Antallet af børn og unge i København forventes at stige med 23 % de næste 20 år. Derfor er det nødvendigt, at kapaciteten i byens skoler udvides, så kommunen fortsat kan tilbyde de nødvendige undervisningstilbud. Det kan betyde, at der i de kommende 20 år skal bygges i omegnen af 10-15 nye skoler. I de seneste par år har Børne- og Ungdomsforvaltningen (BUF) i samarbejde med Økonomiforvaltningen (ØKF) arbejdet med arealplaner, som skal sikre, at der reserveres de nødvendige arealer i kommunen til udbygningen. Planerne anviser konkrete løsninger på BUF's behov for pladser til byens børn. Behovet beregnes ud fra ØKF's årlige befolkningsprognose kombineret med andelen af børn, der går i folkeskole. Når placeringen til en kommende skole er fundet, søges der om planlægningsmidler og senere om midler til selve opførelsen. Fra der første gang bevilges midler til en skole går der typiske 6-7 år, før skolen kan tages i brug.

Økonomi

Det samlede budget til almen undervisning udgør 4,3 mia. kr. om året (2022).

Folkeskolerne i Københavns Kommune tildes en samlet bevilling til undervisning, der overordnet set består af en skolespecifik, klasseafhængig og elevtalsafhængig bevilling. Skolerne får derudover, som følge af politiske beslutninger, specifikke bevillinger til konkrete indsatser, midler der afspejler elevernes socioøkonomi og sproglige baggrund samt bevillinger, der skal dække udgifter som eksempelvis husleje og bygningsdrift.

BUDGETMODEL FOR SKOLER

Den skolespecifikke bevilling (grundbevilling) skal dække faste udgifter ved at drive de pågældende skoler, fx ledelse og administration. Den klasseafhængige bevilling sikrer skolerne midler til, at der kan være én lærer i alle klasser i alle fagtimer og én lærer/pædagog i den understøttende undervisning, uanset hvor mange elever der er i klassen. Der er derudover et beløb pr. klasse, der giver mulighed for at lave holddannelse. Den elevtalsafhængige bevilling gives til store klasser med mere end 22 elever i klassen gennem supplerede midler for hver elev fra den 23. elev til den 28. elev i hver klasse. Det sker for at tage hensyn til, at en stor klasse alt andet lige kræver flere ressourcer til at differentiere undervisningen end en mindre klasse. Skolerne bevilges endvidere midler til elevernes sociale og sproglige forudsætninger på baggrund af elevernes socioøkonomi.

Tabel 4: Enhedspriser, budget 2021

	Enhedspris (kommunens service i kr. pr. barn)
Almen undervisning, 0.-9. klasse	86.947
10. klasse	80.773

6. Plads til forskellighed – tilbud til børn og unge med særlige behov



I de Københavnske skoler og dagtilbud skal alle børn og unge kunne dannes og uddannes. For de fleste sker det i almene tilbud, men for nogle børn og unge med brug for rammer, der er væsentlig forskellige fra de fleste, sker det i specialiserede tilbud. I København er der en lang række specialiserede tilbud, der leverer en indsats i rammer helt adskilt fra almene tilbud, og der er en lang række tilbud, der leverer en ekstra indsats tæt på eller helt sammen med de almene tilbud. En del af de børn, der visiteres til et specialtilbud, har også en social sag eller har brug for behandling i kombination med deres tilbud, og Børne- og Ungdomsforvaltningen har derfor et udstrakt samarbejde med bl.a. Socialforvaltningen.

Overordnede principper for inkluderende fællesskaber:

Københavns tilbud til børn og unge, der har brug for andre rammer end de fleste, tager højde for barnets alder og funktionsniveau, og der er en særlig visitation til de forskellige tilbud. Som udgangspunkt forsøger kommunen i videst muligt omfang at understøtte, at børn og unge kan blive i deres lokale fællesskab og

kunne profitere af de almene tilbud. At skabe rammer der ikke sendte flere og flere ud af de almene fællesskaber, har været et gennemgående tema i de sidste par år. Arbejdet er sammenfattet i den faglige udvikling kaldet Plads til Forskellighed.

PLADS TIL FORSKELLIGHED

I 2019 vedtog Børne- og Ungdomsudvalget en plan for inkluderende fællesskaber "Plads til forskellighed" med en vision om, at forskellighed skal være en styrke i de københavnske skoler og daginstitutioner, og at alle børn skal have de rigtige rammer for at kunne deltage fagligt og socialt. Der blev samtidig fastsat et mål om, at ikke mere end 5,2 % af børnene i Københavns Kommune visiteres til et specialtilbud. I skoleåret 2020/21 er 5,4 % visiteret til et specialtilbud.

Planen "Plads til forskellighed" skal sikre, at kommunen bremser stigningen i andelen af børn og unge, der visiteres til specialtilbud – en tendens, der både ses i København og i

resten af landet. Med planen blev der derfor investeret i at styrke de almene dagtilbud og skolers arbejde med inkluderende læringsmiljøer ved at:

- Styrke specialpædagogiske kompetencer og indsætter i skoler og daginstitutioner.
- Skabe en stærk sammenhæng mellem daginstitution og skole.
- Inddrage børn og forældre tidligt og aktivt.
- Understøtte alle indsatser med nærværende faglig ledelse.

KAPACITET PÅ SPECIALUNDERVISNINGSSOMRÅDET

Antallet af børn og unge i København forventes at stige med 23 % de næste 20 år. Derfor er det nødvendigt, at kapaciteten for specialundervisningstilbud udvides, så kommunen fortsat kan tilbyde de nødvendige specialundervisningspladser til byens børn. I de seneste par år har BUF i samarbejde med Økonomiforvaltningen (ØKF) arbejdet systematisk med arealplaner, som skal sikre, at der reserveres de nødvendige arealer i kommunen til udbygningen. Planerne anviser konkrete løsninger på BUF's behovsprognoze, der er baseret på ØKF's årlige befolkningsprognoze samt opdaterede dækningsgrader og søgemønstre i de enkelte dele af byen. Når placeringen til kommende kapacitet er fundet, er projekterne klar til at gennemgå planlægningsfasen og selve anlægsfasen. Fra planlægningsfasen starter, tager det typiske 6-7 år, før en skole kan tages i brug, og tilsvarende 3-4 år for et dagtilbud.

Tilbud til børn med særlige behov efter dagtilbudsloven (0-6 år)

Grundlaget for støtten i de københavnske institutioner er fastsat i Dagtilbudslovens § 4 stk. 2, hvoraf det fremgår at "Kommunalbestyrelsen skal sikre, at børn og unge under 18 år, der har behov for støtte i et dag-, fritids- eller klubtilbud m.v. for at kunne trives og udvikle sig, tilbydes en sådan støtte i tilbuddet".

I BUF arbejdes der både med støtte til det enkelte barn og/eller grupper af børn. Det overordnede formål med støtten er en tidlig forebyggende indsats mhp. at understøtte inklusion samt at forebygge, at børn med særlige behov udvikler mere omfattende vanskeligheder. Der er tre tilbud på dagtilbudsområdet, som børn med særlige udfordringer kan visiteres til:

Basisdagpleje

Basisdagplejen er for børn med et særligt skærmet pasningsbehov, fx grundet for tidlig fødsel, forsinket udvikling, kronisk sygdom, nedsat immunforsvar eller børn i familier med svage forældrerelationer. I Basisdagplejen kan børnene passes i et privat hjem, enten sammen med andre børn eller som eneste barn hos en basisdagplejer. Derudover er der to flerbørns-basisdagplejehuse, hvor der er fire børn og tre dagplejere.

Basisplads

Basispladser er for børn i særligt udsatte positioner. Fælles for børnene er, at de bedst udvikler sig i samvær med børn i almene dagtilbud, men at de også har brug for en særlig tilrettelagt pædagogisk indsats. Basispladser er placeret i almene dagtilbud, og typisk med 6-8 børn i disse pladser. Københavns Kommune har 275 basispladser fordelt på 37 almene daginstitutioner.

Særlige dagtilbud

Særlige dagtilbud er for børn med de betydelige psykisk og/eller fysisk nedsatte funktionsevner. Der er 222 pladser fordelt på syv institutioner. Disse børns behov mødes med specialpædagogiske og behandlingsmæssige tilgange, som ikke i tilstrækkeligt omfang kan tilgodeses i basispladser. Der er en ekstra god normering i disse dagtilbud og flere ressourcer til tværfagligt samarbejde mellem terapeuter og pædagoger, herunder talepædagogisk support.

Tilbud til børn med særlige behov efter folkeskoleloven (0.-10. klasse)

Hvis et barn skal have specialundervisning, skal barnet ifølge folkeskoleloven have behov for støtte i mindst ni timer (12 undervisningslektioner) om ugen. Er behovet under ni timer, gives støtten inden for rammerne af almenundervisningen, og gives bl.a. i form af undervisningsdifferentiering, supplerende undervisning eller undervisning i hold af skolen.

Børn der visiteres på skoleområdet, kan - ligesom på dagtilbudsområdet - komme i tilbud på de almene folkeskoler eller i tilbud placeret for sig selv. De forskellige tilbud, der kræver visitation, er:

Fleksible tilbud

De fleksible tilbud der er for børn, som har særlige udfordringer, men som kan profitere af at være i almen skolen i stedet for dagbehandling og specialskole. Tilbuddet gives enten i form af BUF-flex, hvor eleven er i målgruppen til en specialskole eller specialklasse, og hvor skolen derfor får ekstra midler (75 pct. specialtilbudsprisen) til en ekstraordinær indsats for eleven og elevens fællesskab, eller tilbuddet kan gives som skoleflex, der er en fælles indsats mellem et skoletilbud (leveret af BUF) og en social behandlingsindsats (leveret af Socialforvaltningen).

Specialklasse

Der er 13 skoler med specialklasserækker placeret på almene folkeskoler. Størrelsen på en specialklasserække varierer mellem 10-100 specialelever. Nogle klasserækker dækker alle årgange i grundskolen mens andre dækker nogle årgange. I de forskellige specialklasserækker kan der arbejdes med forskellige problemstillinger, fx med læsevanskeligheder, tale- eller hørevanskeligheder, lettere generelle indlæringsvanskeligheder, gennemgribende udviklingsforstyrrelser, specifikke indlæringsvanskeligheder og bevægevanskeligheder.

Specialskole

Nogle børn har behov for en så anderledes indsats, at de visiteres til specialskoler. Der er i Københavns Kommune 11 specialskoler, der varierer i størrelse fra ca. 70-180 specialelever. Pladserne er til børn og unge med indlæringsvanskeligheder eller gennemgribende udviklingsforstyrrelse.:

- *Kategori 1:* Specialskoler for lettere generelle indlæringsvanskeligheder og for psykisk sårbare elever.
- *Kategori 3:* Specialskoler og specialklasser for elever med normalbegavelse og en vifte af funktionsnedsættelser (specifikke indlæringsvanskeligheder, kontakthæmmede og bevægelseshæmmede).
- *Kategori 4:* Specialskoler for elever med udviklingshæmning (vidtgående generelle indlæringsvanskeligheder).

- *Kategori 5*: Solister som skal have en helt særlig, individuel hjælp og støtte.

På listen mangler Kategori 2, da det er kategorien forbeholdt specialklasser på almenområdet.

Nøgletal

I tabel 1 herunder fremgår antal børn og enhedsprisen i tilbudene. Enhedsprisen angiver, hvad kommunens service koster pr. barn.

Tabel 1: Enhedspriser og aktivitet, budget 2022

	Enhedspris (kr.)	Antal børn
Specialbørnehaver	546.481	204
Specialfritid	176.591-195.610	1.386
Specialundervisning	195.866-632.649	1.988

7. Inddragelse og dialog om kvalitet



Alle børn, unge og forældre skal have indflydelse på deres hverdag, trivsel og læring. De skal høres, involveres, blande sig og være med til at sætte mål og retning for det, der foregår på skoler og institutioner. I BUF er der både en række formelle krav til inddragelse og dialog, samtidig med at der er fokus på at børn, unge og forældre oplever at blive hørt. På tværs i Københavns Kommune er der udviklet en række principper for borgerinddragelse, som også ligger til grund for inddragelsen af og dialogen med brugere og borgere i BUF.

En væsentlig del af inddragelsesarbejdet i BUF sker i samarbejde med en lang række af forskellige råd og bestyrelser, der er nedsat i de enkelte enheder – fx skoler og dagtilbud – eller på tværs af byen for specifikke grupper – fx Ungeråd KBH. Derudover sker involveringen bl.a. gennem konkrete planlagte processer for udviklingsopgaver.

Forældreindflydelse i dagtilbud og skoler

Forældreråd og bestyrelser

Alle klynger har én samlet klyngeledelse og én forældrebestyrelse. Derudover vælger hver institution i klyngen sit eget forældreråd. Både forældrebestyrelser og forældreråd har for-

ældreftal, og der er valg hvert år i oktober. Medlemmer af forældrebestyrelsen repræsenterer alle forældre, børn og medarbejdere i klyngen og ikke kun den institution, de er tilknyttet. Det er bestyrelsen, der beslutter de overordnede mål, værdier og den principielle fordeling af klyngens ressourcer. Forældrerådets medlemmer er med til at diskutere og definere de værdier, som ligger til grund for den pædagogik, der præger de aktiviteter, som børnene og de voksne er sammen om. De har derfor mulighed for at præge institutionen på mange niveauer. Repræsentanterne er tæt på enhedens dagligdag og er samtidig sparringspartner for klyngens forældrebestyrelse, og er med til at klæde bestyrelsen på til at træffe de bedst mulige beslutninger for alle klyngens enheder.

De selvejende institutioner har alle en bestyrelse, som udover at have arbejdsgiveransvar for institutionen, har de samme kompetencer som en klyngebestyrelse. Valg af bestyrelser fremgår af de selvejende institutioners egne vedtægter.

Skolebestyrelser

Alle skoler har en skolebestyrelse, som udøver sin virksomhed inden for de mål og rammer, som lovgivningen, Borgerrepræ-

sentationen og Børne- og Ungdomsudvalget fastsætter. Lovgivningen omkring bestyrelser på skoleområdet er betydelig mere detaljeret end det er tilfældet på dagtilbudsområdet. Bestyrelsen har som udgangspunkt syv forældrerepræsentanter, hvoraf en vælges blandt forældre til børn i KKFO'en, to repræsentanter for personalet og to for eleverne. Herudover kan en bestyrelse beslutte at have en eller to repræsentanter for det lokale erhvervsliv, lokale foreninger eller lokale uddannelsesinstitutioner. Formanden for bestyrelsen udpeges blandt forældrene. Skolens leder er sekretær for bestyrelsen.

Blandt bestyrelsens mange opgaver er blandt andet at føre tilsyn med skolens virksomhed, godkende skolens budget og fastsætte skolens værdiregelsæt samt fastsætte principper på en række områder, fx om understøttende undervisning, holddannelse, samarbejdet mellem skole og hjem, skolefritidsordningen og lejrskoler. Skolebestyrelsen kan på eget initiativ udtale sig i forhold, den er optaget af, og skal udtale sig om forhold, den forelægges af kommunalbestyrelsen.

KKFO'ernes forældreråd

Ved hver KKFO sørger skolelederen for, at der oprettes et forældreråd med rådgivende kompetence, dvs. der skal vælges et forældreråd på alle KKFO'er. Forældrerådet består af tre til syv medlemmer valgt af og blandt forældre til børn i KKFO'en. Forældrerådet skal høres om spørgsmål vedrørende KKFO'ens virksomhed, herunder fastsættelse af pædagogiske mål og principper, forældresamarbejde, struktur, lokalemæssige forhold, budgettet og ansættelse af personale m.v.

Ungeråd KBH

I november 2016 afsatte Børne- og Ungdomsudvalget midler til etablering og drift af et ungeråd i Københavns Kommune. Rådet skal sikre, at de unge har medindflydelse på udviklingen i Københavns Kommune. I november 2017 blev de første unge valgt ind til Ungeråd KBH. Ungerådet består af 35 medlemmer og op til 15 suppleanter, som hvert år vælges blandt unge i alderen 12-20 år. Ungeråd KBH arbejder uafhængigt af partipolitiske, økonomiske og religiøse interesser. Rådet kan, hvert år, sende op til fire indstillinger til Borgerrepræsentationen med anmodning om behandling.

Inddragelsesprocesser

På BUFs område er de to emner der fylder mest i samarbejdet mellem aktører på området: byggeprojekter og oplevelse af kvalitet.

Dialog om byggeri

Når der skal bygges nye skoler, tager Børne- og Ungdomsudvalget stilling til, hvilken skolestruktur den nye skole skal have. Det vil sige, om skolen skal være en selvstændig skole med 0.-9. klasse, eller om den nye skole skal tilknyttes en eller flere eksisterende skoler. Sidstnævnte muliggør skoleafdelinger, der er målrettede forskellige aldersgrupper. Udvalgets beslutning bygger bl.a. på inddragelse af de omkringliggende skolers bestyrelser, personale, elever mv. På dialogmøder, hvor udvalget også deltager, drøfter og vurderer de forskellige aktører mulighederne. I andre byggesager som fx udbygning af daginstitutioner og skoler indgår personale, forældrerepræsentanter mv. også i en dialog om løsningen.

Dialog om kvalitet

Inddragelse af forældre i tilsyn på dagtilbudsområdet
Forældrene er en vigtig medspiller i tilsynsprocessen, hvor en forældrerepræsentant fra forældrerådet eller den selvejende bestyrelse inviteres til at deltage i den faglige dialog med den pædagogiske konsulent.

Forældrerepræsentanter i forældreråd eller bestyrelser inviteres til at kommentere på tilsynsrapporten, ligesom der er krav om, at tilsynsrapporten præsenteres og drøftes som et fast punkt på det årlige forældremøde.

I 2022 etableres der en bydækkende tilsynsenhed i Københavns Kommune. Enheden skal understøtte de pædagogiske konsulenter i deres tilsynsopgave og sikre et bydækkende perspektiv på tilsynet.

Faste dialogmøder

- Børne- og Ungdomsudvalget afholder et årligt møde med Københavns Kommunes Handicapråd, hvor handicappolitiske emner, der særligt optager rådet drøftes, og hvor der er mulighed for fælles dialog om udvalgte emner i relation til børn og unge med handicap i tilknytning til udvalgets ressort.
- Børne- og Ungdomsudvalget afholder et årligt dialogmøde med forældrebestyrelsesrepræsentanter fra dagtilbudsområdet. Her drøftes aktuelle emner med relevans for området fx forældreinddragelse eller kvalitet i dagtilbud.
- Børne- og Ungdomsudvalget afholder årligt to dialogmøder med skolebestyrelsesrepræsentanter. På møderne drøftes aktuelle emner, som besluttes efter dialog med organisationen Skole og Forældre, København.

Når dialogen er udfordret

Gennem de sidste år er der sket ændringer i forhold til, hvad brugerne og interessenter forventer og ønsker af BUF's tilbud. Der er højere forventninger til kvaliteten, til hvad man kan forvente at få, og hvad man bliver inddraget i. Det har været en voksende – og nogle gange vanskelig – opgave hos institutions- og skoleledelser, som står forrest i forhold til dialogen med forældrene. Der er derfor taget en række initiativer, der skal understøtte en systematisk dialog med forældrene – også når det en gang imellem bliver svært.

Nogle af de nye initiativer er:

Styrket borgerkontakt, hvor flere ledere fra skoler og institutioner i BUF er blevet introduceret for metoden, der har fokus på at:

- Være tidlig og hurtig – det vil sige at 'opfange' konflikter eller spændingsfyldte samtaler, inden de eskaleres.
- Anvende mæglingsteknikker - herunder lytte og være undersøgende i dialogen med borgerne.
- Være procesorienteret - fokusere på at lytte og spørge og ikke for hurtigt kaste sig over at løse problemet, som man selv opfatter det.
- Være mundtlig frem for skriftlig i sin dialog, når der er noget på spil, fx at borgeren ringes op og får mulighed for at give sit perspektiv på sagen, før en klage behandles, eller før der træffes en afgørelse.

Klageenhed i BUF der arbejder med tilfælde, hvor samarbejdet og dialogen mellem forældre og skole eller institution er gået i hårdknude.

Klageenheden skal sikre:

- At der etableres en indgang, hvor borgere kan få et andet blik på en konkret klagesag.
- At borgere har fået lovmedholdelig sagsbehandling.
- At borgere har adgang til entydig klagesagsbehandling i BUF, der sikrer et effektivt sagsforløb, når der sendes klager om samme forhold til forskellige instanser.
- At klager behandles i et godt samarbejde med resten af organisationen og tættest muligt på de enheder, hvor uoverensstemmelserne er opstået.

Ud over borgere kan skoler og dagtilbud også overdrage sager til den centrale klageenhed. Klageenheden skal endvidere bidrage til at tilvejebringe bedre ledelsesinformation omkring klagesagshåndtering og sikre organisatorisk læring.

TASKFORCE-STØTTE TIL INSTITUTIONER OG SKOLER

Med udgangspunkt i en generel stigning i samarbejdsudfordringer mellem forældregrupper, ledelse og medarbejdere i de kommunale dagtilbud, besluttede BUU, at der skulle etableres en taskforce, som kan yde konfliktmægling og enhedsunderstøttelse til daginstitutioner og skoler.

Taskforcen kan rykke ud, når behovet opstår lokalt, og når udfordringerne ikke kan løses i de lokale samarbejdsfora som forældreråd og -bestyrelse. Udfordringerne vil ofte involvere kritiske forældrehenvendelser- og klager, generelt ustabilitet i drift og faglig kvalitet, intern konfliktoptrapning og uro m.fl.

Taskforcen kan træde til akut med bredspektret og skræddersyet støtte. Det kan bl.a. være støtte til kommunikation med henblik på konfliktnedtrapning, ledessparring- og understøttelse, forandrings- og procesledelse, bistand til overblik og planlægning, koordinering mellem supportfunktioner mv. Fælles er, at taskforcen er ved den udfordrede enheds side, indtil stabilitet er genskabt, og situationen er forbedret.

Det er områdechefen der sammen med HR-chefen beslutter, om en enhed skal tilbydes taskforcesupport.

8. Budget og økonomisk styring



Børne- og Ungdomsforvaltningens driftsbudget udgør lidt over 40 pct. af kommunens samlede budget. Størstedelen af budgettet bruges til pasnings-, fritids- og undervisningstilbud til børn og unge under 18 år.

Børne- og Ungdomsudvalgets budgetrammer udgøres af serviceområdet på ca. 11,5 mia. kr. og anlægsområdet på ca. 300 mio. kr. At det ikke er større skyldes, at hovedparten af anlægsmidlerne ligger i Byggeri København, som står for langt de fleste anlægssager på udvalgets område. På serviceområdet er der desuden indtægter på ca. 2 mia. kr., der primært kommer fra forældrebetalingen på dagtilbudsområdet samt delvist brugerbetalte aktiviteter på skoleområdet fx. til mad.

Forvaltningens anlægsmidler anvendes hovedsageligt til monteringen af nye skoler og daginstitutioner, fx løst inventar, legeredskaber og undervisningsmidler.

Forvaltningens serviceudgifter er opdelt på seks overordnede styringsområder. De to største områder er henholdsvis dagtilbudsområdet, der primært omfatter vuggestuer, børnehaver og

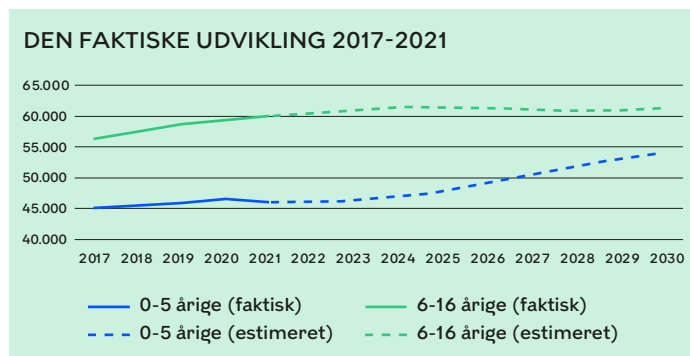
fritidsområdet samt det almene undervisningsområde, der udover folkeskolerne bl.a. også dækker aktiviteter i forvaltningens bydækkende undervisningsenheder samt betaling til fri- og efterskoler ol.

Langt hovedparten af forvaltningens økonomi er aktivitetsafhængig. Derfor reguleres de overordnede økonomiske rammer hvert år på baggrund af en befolkningsprognose, som Økonomiforvaltningen laver for hele Københavns Kommune.

Ca. 75 pct. af forvaltningens økonomi udgøres af løn og ca. 20 pct. udgøres af bygningsspecifikke bevillinger. De resterende fem pct. udgøres af driftsmidler til fx undervisningsmaterialer, forbrugsartikler mv. For hovedparten af enhederne gælder, at de bygningsrelaterede udgifter dækkes konkret. Dermed er lønnen det primære fokusområde i forhold til den løbende økonomi-opfølgning.

Som det fremgår af figuren nedenfor, har der igennem mange år været en stigning i demografien på udvalgets område, og denne tendens forventes også at fortsætte i årene fremover. I 2021 var

der dog et lille fald i antallet af børn på 0-5 årsområdet, hvilket også afspejler sig i, at budgettet på dagområdet er en smule lavere i 2022 end i 2021.



Udover demografien påvirkes forvaltningens økonomi også af kommunens effektiviseringsstrategi samt de tildelinger mv. der bliver aftalt i kommunens budgetaftaler. Selv om der bliver flere københavnere, stiger mulighederne for at bruge penge ikke i samme takt. Det skyldes blandt andet de årlige aftaler mellem stat og kommuner, som lægger et loft over, hvor mange penge kommunerne må bruge på service til borgerne. Får vi i de næste år de samme økonomiske betingelser, som vi har haft de sidste mange år skal Børne- og Ungdomsudvalget årligt effektivisere for mellem 100 og 150 millioner kroner. Både for at imødekomme stigende udgifter som følge af flere børn, men også for at kunne omprioritere midler til nye initiativer.

Tabel 1: Vedtaget budget i BUF 2021 & 2022 (2022 p/l)

Vedtaget budget kr.	2021	2022
Anlæg	299.949.360	318.284.961
Dagtilbud	5.185.458.091	5.097.728.277
Dagtilbud special	368.204.787	364.900.188
Specialundervisning	1.148.691.015	1.173.061.653
Undervisning	4.285.830.219	4.291.767.829
Sundhed	324.353.025	324.069.973
Administration	237.292.311	245.612.041
Service i alt	11.549.829.447	11.497.139.961

Den decentrale økonomi

Forvaltningens overordnede økonomi omsættes til konkrete budgetter for de enkelte skoler og institutioner via politisk besluttede budgetmodeller. Budgetmodellerne varierer mellem de forskellige styringsområder men fælles for dem alle er, at de i høj grad baserer sig på, at pengene følger børnene og bygning-

erne. Får man således flere børn eller udgifter til bygninger, får man også flere penge. Pengene udmeldes som en samlet bevilling, og hvordan midlernes konkret anvendes, besluttet lokalt inden for de lovgivningsmæssige og politisk besluttede rammer. Det betyder, at den lokale ledelse selv forvalter og har ansvar for at overholde sit samlede budget og i så vid udstrækning som muligt selv tilrettelægger, hvordan pengene skal anvendes.

Selvforvaltningen omfatter også automatisk overførsel af over- og underskud til det følgende budgetår, når regnskabet er godkendt af Borgerrepræsentationen. Der er en fastsat grænse for overførsel af opsparing på fire procent af budgettet, mens underskud overføres fuldt ud. Den frihedsgrad skal bruges til at finde de bedste og mest effektive løsninger for driften af den enkelte institution og skole, hvor det er muligt at prioritere ressourcer til særlige lokale ønsker over flere budgetår, og hvor man ikke skal sigte efter at ramme budgettet helt præcist hvert år, men kan have lidt for mange ansatte et år og lidt færre det næste.

I løbet af de seneste år – også under Covid-19 – har flere enheder oplevet en stigning i opsparingen, mens der samtidig har været et fald i antallet af enheder med gæld. I 2021 var den samlede opsparing på lidt over 100 mio. kr.

Styring af økonomi på skoler og institutioner

Tre gange om året udarbejdes en regnskabsprognose med forventningen til årets resultat. Det forventede resultat tager udgangspunkt i det til en given tid forventede forbrug sat op imod det korrigerede budget. Det korrigerede budget består af det vedtagne budget justeret for årets ændringer. Ændringerne kan for eksempel være midtvejskorrektioner pga. ændrede demografi, pris- og lønfremskrivning, tildelinger i overførselssagen, regulering af statstilskud ved ændret lovgivning og lignende. Derudover kan der være budgetmæssige omplaceringer indenfor udvalgets ramme og/eller mellem udvalg. Disse omplaceringer er af teknisk karakter og kan for eksempel skyldes flytning af opgaver mv. Ændringer til budgettet vil ske med enten en tillægsbevilling eller vil forelægges udvalget i de fire årlige sager om bevillingsmæssige ændringer i forbindelse med regnskabsprognoserne.